

Közösségben gondolkodni

Amellett, hogy a Csemadok nyáron is számos rendezvényt tart, fontos, hogy a csemadokosok képviseltesék magukat más szervezetek rendezvényein is, így volt az ez idei nyáron megrendezett szabadegyetemen, táborokban is.

A Felvidéken két, ezeket megmozgató szabadegyetemet és fesztivált szerveztek júliusban, szövetségünk mind a két táborban képviseltette magát. A Martosi Szabadegyetemen több előadást tartott Bárdos Gyula, de itt ülésezett a Csemadok Ifjúsági Tanácsa és több Csemadok alapszervezet is fellépett a kulturális programok sorában, többek között a naszvadi csemadokosok bemutatták a Lakodalmast, valamint itt mutatkozott be a Száztagú Citerazenekar is (erről bővebben a 2-3. oldalon). A Gombaszögi Nyári Táborban Bárdos Gyula, a Csemadok el-

nöke a megnyitón mondott beszédet, a nagyszínpadon, a Csemadokról elnevezett helyszínen számos sztár lépett fel.

Martoson a felvidéki magyarság helyzetéről is szó esett azon a fórumon, amelyen Duray Miklós, Bárdos Gyula és Berényi József beszélgettek arról, hol rontottuk el, miért tart itt a felvidéki magyarság. Bárdos Gyula szerint a politikusok feladata az is, hogy megoldásokat kínáljanak. A pártok elitjeit rá kell kényszeríteni arra, hogy meghallják a nép hangját.

Az önkormányzatiság irányába kell elmozdulnunk, nincs más lehetőség. A pártérdekek nem írhatják felül a közösségi érdeket.

A Martosi Szabadegyetem egy másik előadásában Bárdos Gyula a Csemadok elmúlt hetven évéről szólt. Kiemelte: a Csemadok a felvidéki magyarság mindenese volt, sajnálatos, hogy állami feladatokat is ellátó szervezetként nem kap alanyi jogon támogatást az állami költségvetésből. Bárdos Gyula emlékeztetett arra, hogy a 2020-as év a nemzeti összetartozás éve lesz, jó lenne, ha a felvidéki magyarság is rálépne az összetartozás útjára. Mint mondta, a Csemadok ezt az utat támogatja, és tesz is ennek érdekében.

A nemzeti összetartozásról szóló előadásban Pappné Farkas Klára, a HUNUNEU Alapítvány igazgatóságának elnöke, Pánczél Károly, az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnöke, Mezei János, az erdélyi Magyar Polgári Párt elnöke és Bárdos Gyula beszélgettek. Bárdos szerint: a trianoni gyásznappal nem tudtunk mit kezdeni, s amikor a magyar kormányzat a nemzeti összetartozás napját elfogadta (június 4.), sokan fellélegeztek. Szimbolikusan

szólva ez egy felmentő sereggént érkezett emléknapp lett. A nemzeti összetartozás éve pedig ezt kiegészíti, a Csemadok elnöke úgy véli, mindez bölcs döntés volt. A felvidéki magyar kultúra, így a Csemadok is csak úgy képes fennmaradni, hogy Magyarország biztosítja a támogatást a működéséhez. A felvidéki magyarság számára is fontos az összetartozás érzése.

A Gombaszögi Nyári Tábor megnyitóján Bárdos Gyula a Csemadok elnöke örömét fejezte ki, hogy néhány évvel ezelőtt visszakérült a nyári tábor Gombaszögére. A Csemadok elnöke megköszönte a magyar kormány által a tábor szervezőinek és a felvidéki magyarságnak nyújtott támogatást. Elmondta: „Helyettünk nem végezheti el senki a közösségi munkát, itt feladata van mindenkinek. Legfőbb ideje, hogy közösségben kezdjünk gondolkodni. Okuljunk abból, ami történt a legutóbbi európai parlamenti választáskor, amikor is képviselő nélkül maradt a felvidéki magyarság. A parlamenti választás után a népszámlálásra is fel kell készülni. Örömlénk, ha nem mutatkoznánk gyengének és kevésnek”

Fotó: Ma7, Felvidék.ma

NT

Bemutatkozott a Száztagú Citerazenekar

Az egyedi kezdeményezések csak akkor válnak valóra, ha tevékeny emberek látnak fantáziát az álom megvalósításában. Így történt ez a Száztagú Citerazenekar létrehozása esetében is. Az ötletet a nagycétényi citerások vezetőjének, Presinszky Tibornak köszönhetjük, és hogy az meg is valósuljon, a Csemadok Tiszta Forrás Nagycétényi Alapszervezetének rendezvénye után, Ozsvalt Norbert, a besenyői citerások vezetője, Száraz Angelika Nagykérről, valamint Neszméri Tünde, a Csemadok Nyitrai Területi Választmányának titkára megbeszéltek, hogy az álmat megvalósítják. Majd felkeresték Hegedűs Béla, népzeneeszt, a Győri Nemzeti Színház tagját, aki a zenekar karmestere lett. Ez után megszólították a nyugati országrészben működő citerazenekarokat, a csoportok vezetői az Csemadok Érsekújvári Alapszervezetének székházában egyeztettek, ahol megbeszéltek, hogy a felvidéki régiók népdalsokrait játssza majd a zenekar.

Az ötlet megvalósulásához a Csemadok országos vezetése is pozitívan állt hozzá, így a zenekar a Martosi Szabadegyetemen nagy sikerrel bemutatkozott.

A citerazenekar öt csokrot és nemzeti imánkat, a himnuszt adta elő. A csokrok előtt rövid jellemzést hallhatott a közönség a régióról, ahol a népdalokat gyűjtötték.

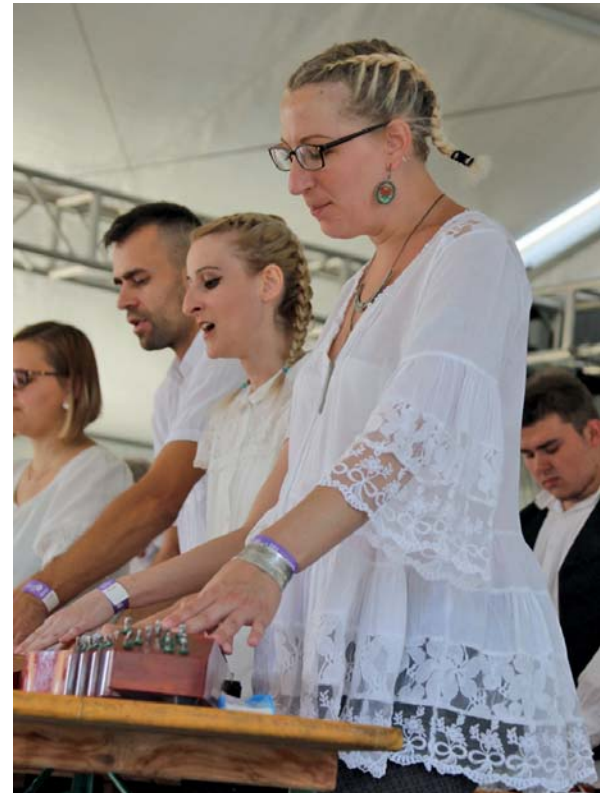
A gömöri összeállítás előtt Kósa László: A „palóc kérdés” és a belső táji tagolódás című munkájából vett idézetet hallott a közönség. „A határozott kulturális választónak mondott Sajótól és a Rima völgyétől északra, Gömör magyarul tájai domborzatilag hasonlítanak a Mátra és Bükk északi előteréhez, de ez a dombvidék a múlt század végén kevésbé erdősödött, településhálózata pedig sűrűbb. A népi kultúrát formáló tényezők közül szembe-ötölő a katolikus barkóság szomszédságában a protestáns többség (a magyarok jórészt reformátusok, a szlovákok evangélikusok) és a táj természeti adottságaival összefüggő eltérő

gazdasági szerkezet. 1867-ben valószínűleg Csaplovics sokat idézett mondata után fogalmazott a következőképpen Hunfalvy János: „Nem túlzott az állítás, hogy Gömör megye Magyarország kicsinyben”. Nem boncolgatta, mit ért ezen. Nyilván az általa közreadott megyeleírást szánta bizonyítéknak. Újabb negyven esztendő múlva a milleniumi megyei monográfia előszavában Andrassy Géza gróf már így írt: „Mi, gömöriek szeretjük szűkebb hazánkat 'Kis-Magyarországnak' nevezni, mert ami kincsek hazánk egyes vidékein elszórva találhatók, azok mind megvannak nálunk kicsiben.” A gömöri csokorban az alábbi dallamok hangzottak el: Ha elmegy..., Nem káposzta, Bükkfa, makkfa, Cigánytánc.

P. Vas János az alábbi gondolatokat fogalmazta meg a Csallóközről. „A Csallóköz népzenei szempontból is szoros rokonságot mutat a Szigetközzel és a Rábaközzel, valamint az északabbra fekvő Mátyusfölddel. Az itteni gyűjtő munka a 20. század elejétől máig folyik. Bartók Béla 1910-ben Nagymenyeren dudások játékát vette fonográfhengerre. Az általa II. népzenei dialektusként meghatározott Felvidéken a Dunától északra fekvő magyar vidékek között a Csallóközt és a Mátyusföldet külön altájnak tekinthetjük.

A Csallóközben feljegyzett kb. 2.000 dallam közül a kisebbségben levő finnugor-török eredetű régi stílusúak egy része a népszokásokhoz kapcsolódik. Jelentős számú gyermekjáték-dal is előkerült. A régi réteg legjellegzetesebb része a dudanóták csoportja. Ezek páros ütemű, mereven egyenletes lüktetésű tánctempóban (ma már csak) énekeltek, ereszkedő, dúr jellegű dallamok. Hangterjedelmük egy oktáv. Szövegük legtöbbször illetlen, sőt vaskosnak nevezhető. A Csallóköz énekes népzenejében a túlnyomónak mondható új stílus esztétikailag

nem túl attraktív. Az emberek zenei ízlését érzékelhetően befolyásolta társadalmi helyzetük. A közép- és kisbirtokos parasztok már a 20. század közepén előnyben részesítették a népies műdalokat, a cselédek és napszámosok viszont tovább ragaszkodtak a régi dalkincs-

hez, jóllehet ismerték és használták a nótákat is. A ma már csak a visszaemlékezésekből felidézhető múltban a csallóközi hangszeres népzene főszereplője a duda volt.”

A csallóközi csokorban Ez a kislány..., Csárdás – verbunkos, Friss üveges, Farkas Miska hegedűje és Irigyeim annyin vannak kezdetű népdalok csendültek fel.

Arany A. László Magyarbódról 1941-ben így írt: „A szlovákiai magyarság harmadik csoportját az abaij-zempléni magyar községek alkotják. Hardicsa, Magyarbód, Pályin és Szalánc községet számítjuk ide. A környékbeli szlovák községekben több ősi magyar település maradványát találjuk. A felsorolt községek az országhatár mentén fekszenek. Földrajzi és közlekedési szempontból egymástól elkülönülve, s egymásról alig tudva valamit és e néhány község. Magyarbód és Szalánc is színmagyar község. E községek népdalban gazdagok és változatosak. A nép teremő ereje még fejlődőképes. A dalok pentatonikus, eső dallamú jellege általános. Ezen ősi réteg mellett ott él az újabb népdalstílus is. Különösen a kétnyelvű községek dallamanyaga gazdag újabb változatokban. A magyar népi művelő-

dés egységét bizonyítják itt is a gazdag változatú balladák.” Magyarbódd gazdag és nagyon ősi népi kultúrája szerencsére fennmaradt, bár sajnálatos, hogy a magyarbóddiek teljes nyelv-váltáson estek át az elmúlt évtizedekben. A magyarbóddi csokorban népszerű dallamokat játszott a zenekar: Sej, most jöttem, Ej! a titkos szerelem, Búza, búza, búzavirág, Sárgát virágozik, Ágas bogas, Jaj de szépen muzsikálnak, Ej, a titkos....

Andrásfalvy Bertalan így írt a Zoboraljáról: „Nyitra város szomszédságában, a Zobor és Gimes-hegy aljában levő mintegy tucatnyi magyar faluból álló nyelvsziget Szlovákiában. Ismertté elsősorban Kodály Zoltán népzenei gyűjtése tette, aki itt igen régies és értékes népdalanyagot talált Gimes, Csitár, Kolon,

Sándor János Zoboralja dióhéjban című tanulmányában így írt: „Hogy Zoboralja magyarjait miért nevezik palócoknak, nincs elfogadható magyarázat. Valószínűleg azért, mert beszédjük, nyelvjárásuk sokban megegyezik a nógrád-gömöri palócokéval. Kodály Zoltán írja egyik levelében: Zoboralján 1900-ban még úgy beszélnek, mint a Halotti beszéd korában. Nem akad kutatója. Elmennek messze őshazát keresni, mikor az itt él köztünk. A „Halotti beszéd” a legrégebbi magyar nyelvű írásos emlékünks. Népzeneje ugyanolyan archaikus, felcsendültek a Gerencséri utca, Ez a kislány, Végig mentem, A csitári hegyek alatt dallamai.

Kósa László a Mátyusföldről így értekezett: „A Csallóköz és Komárom térsége hango-

vidékkel együtt az újkori hangszeres magyar népzene hazájának számított. Kodály Zoltán század eleji gyűjtései, majd a következő évtizedek folytatólagos vizsgálatai majd minden területen a magyar folklór új stílusának uralkodó jegyeit találták meg. Mátyusföldet a szakirodalomban némely szerző jóval szélesebben értelmezi. Hozzászámítják a történeti Komárom és Esztergom megye a Dunától északra eső vidékeit, amelynek nevezetes községei: Naszvad, Martos, Ógyalla, Bátorkeszi, Párkány, Kéménd.”

A mátyusföldi csokorban elhangzott: Be van a falu kerítve, Írok, írok, Elveszett a lovam, Áll a malom, Tudom is, tudtam is, Mindenkinek szép az ura.

A Száztagú Citerazenekar első próbáján jelen volt: a diószegi Dióhéj Citerazenekar, a kürti Hanga Citerazenekar, a Tardoskeddi Citerások, a nyárasdi Sarló és a szintén nyárasdi Sarló 82 Citerazenekar, a naszvadi Viza Citerazenekar és Sústya Citerazenekar, a Besenyői Citerások, a szímői Rozmaring Citerazenekar, a nagykéri Mórince és nagycértényi citeracsoportok, a királyrévi Fürge Ujjak Citerazenekar, az Ebedi Citerazenekar, a párkányi Pengető Citerazenekar zenészei, és a százdi citerások. Majd csatlakoztak még a helembei citerások is.

Mivel a citeracsoportok egyre népszerűbbek határon innen és túl, a martosi fellépésen nem volt jelen mindegyik csoport. Akiket Martoson hallott a közönség: a Kürti Hanga Citerazenekar, a Tardoskeddi Citerások, a nyárasdi Sarló 82 Citerazenekar, a naszvadi Viza Citerazenekar és a szintén naszvadi Sústya Citerazenekar, a Besenyői Citerások, a nagykéri Mórince Citerazenekar és Nagycértényi Citerazenekar, az Ebedi Citerazenekar, a helembei citerások és a párkányi Pengető Citerazenekar.

A zenekar következő fellépése augusztus 24-én Tardoskedden lesz, valamint november 16-án Nagykéren is hallhatja őket a közönség.

-ek-

Menyhe és Zsére falvakban. A korábban összefüggő, nagy nyitrai magyar tömb a török háborúk idején, majd az ellenreformáció következtében igen megfogyott. Számuk tovább apadt a kisebbség hátrányos megkülönböztetése és az egyházak következtében.”

mányos népeletéhez, gazdasági és társadalmi képéhez sok tekintetben hasonló volt a Vág és a Kis-Duna által közrezárt Mátyusföld. Helytörténetét alig ismerjük, néprajza egyoldalúan föltárt, elsősorban folklórával foglalkozott a kutatás. A Mátyusföld a szomszédos csallóközi

Egy értékes kincsünk váltott „hazát”

Július közepén meghalt a felvidéki magyar kulturális élet egy közismert személyisége, a nagy megbecsülésnek örvendő országszerte, sőt a Magyarországon is elismert nótá- és népdalénekes, Fürst Pál, a pozsonypüspöki alapszervezetnél nyilvántartott Csemadok-tagunk. Pali évtizedekig a vezetőségnek is szorgalmas tagja volt. A festő és mázoló szakmája mellett – melyben kiváló munkát végzett – áldozattal hódolt az Isten adta énekesi tehetségének. Az adottságát szakmai irányítással művelte és magas színvonalra emelkedett a népdal-, valamint a nótáénekesi műfajban. Országos versenyek díjait hozta haza. Mi, a Csemadok szervezete büszkéek voltunk rá, az elért eredményivel szívesen eldicsekedtünk. Itthon is bevontuk a kulturális estjeink műsorába. Mindig szívesen színpadra állt. Megszerette a település közönsége. Amikor kellett közreműködött a szervezet táncsoportjának fellépéseinél, elkíserte őket Zselizre, az Országos Népművészeti Fesztiválra és Gombaszögre az Országos Kulturális Ünnepekre. Az énekes tehetsége igazában a Czingel László és Valacsay István koreográfusok vezette féli Kis Duna Táncegyüttesben teljesedett ki.

Ott Papp Sándor zenepedagógus, karnagy, mint zenei vezető irányította. Az együttes megszűnte után elkísérte a nevezett vezetőket a Somorján megalapított Csalló Népművészeti Együttesbe is. Később nótáénekesként is sokat szerepelt.

Emberszeretetre, jó szívére jellemző, hogy a Kis Duna Táncegyüttes cserekapcsolata révén megismert Hajós, magyarországi német nemzetiségi község, Európa

szerte közkedvelt pincesorát megismertette velünk, Pozsonypüspöki lakóival is. Buszki-rándulást szervezett, elmentünk megnézni, hogy „élnek”, mennyire váltak svábokká a Pozsonypüspökből Hajósra kitelepített rokonaink, falutársaink. A községünkben is sok mindenbe bekapcsolódott: oszlopos tagja lett a „Pozsonypüspöki Borbarátok Körének”. Képviselőként a „bársonyos forradalom” után több választási ciklusban részt vállalt az önkormányzati munkában, miközben szakmát váltott, vállalkozó lett. Az új szakmájában is becsületesen helytállt.

Mikor eljött az ideje családot alapított, gyermekeit magyar iskolába járatta, házat épített, jelentős személyisége lett Pozsonypüspökinek. Aztán több barátjával együtt kirepült, Somorja-Tejfalun rakott új fészket. A mélyen gyászoló sokaság körében mi, pozsonypüspökiek szigeteket alkotva, július 17-én kísértük őt végső nyughelyére.

Kedves Pali Barátunk, a magyar kulturális életben volt küzdőtársunk: a Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezete tagsága és az egész falu nevében kívánjuk: Nyugodj békében!
Az alapszervezet vezetősége

Tizenhetedik alkalommal szervezték meg Zoboralján a Generációk Találkozását. Az idei évben Pográny adott otthont a rendezvénynek július 26-a és 28-a között. A pénteki napon a gyerekek a Hársfa alatt kézműveskedtek, meghallgatták Écsi Gyöngyi meseelőadását és részt vettek azon a kiállítás-megnyitón, amelyen saját műveiket is megtekinthették, amelyeket a Nyitra és Vidéke Céllalap Táborában készítettek. A tárlaton a Csemadok 70 éves történetét is megtekinthették az érdeklődők, valamint a Zoboralji Örökség Őrzői Hímző és Viseletkészítő Műhely tagjainak kiállítása is látható volt. Mindközben az Atelier Eco Day épületében a környezettudatosságról tartottak előadást, majd zoboralji termékbemutatón vehettek részt a jelenlévők. Este a The Breazen Head zenekar játszott. Sajnos az időjárás miatt a Hársfa alatt nem folytatódhatott a rendezvény, így a szombat esti koncerteket már a kultúrházban tartották meg, fellépett a PheonixRT, a KerecseN, a jubiláló Dinamit és az LM Retro Band. Vasárnap került sor a hagyományörzők találkozójára, amelyen a régió folklór csoportjai és a Nagyövedi Rozmaring Népdalkör lépett fel. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Csenger Tibor, a Nyitra megyei önkormányzat alelnöke és Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke is. **nt**

Idén harmadszor került megrendezésre a Csemadok Bösi Alapszervezetének gyermektábora Bősön. Idén is nagy sikerrel a gyerekek és szülők meglegedésére. A tábor a néptáncosok termeiben és az Amade László alapiskola udvarán valósult meg. Hatvankilenc gyerekkel – hattól tizenkét éves korig – nyitottuk a tábort. Változatos programokat szerveztünk a gyerekeknek. Naponta volt íjászat, foci, ügyességi játékok, társasjáték, labdajátékok. A kézműves foglalkozásokon kipróbálhatták többek között az agyagozást, ne-mezelést, baba-, tűpárna készí-tést, levendulás zsákocskák és szívecskék készí-tését, valamint megtanulták a gombvarrást is. Szerdán ellátogattunk a Som-hegyi (Driny) cseppkőbarlangba Szomolányba (Smolenice), ami egy felejthetetlen élmény volt a gyerekek számára. Az utolsó, péntek délutánon nem hiányozhatott a tűzoltó bemutató, a vízi bumm és a habparty diszkóval. A záró délutánra a gyerekek finom édességeket készí-tettek, amit nagy örömmel fogyasztottak a habpartyn.

Köszönet a támogatóknak, segítőknak, foglalkozás vezetőknak és a pedagógusoknak egyaránt. **N4**

A Csemadok Rimaszombati Területi Választmánya és a helyi alapszervezet július 13-án a rimaszombati művelődési házban rendezte meg a Gömöri Magyarok Kulturális Ünnepejének 26. évfolyamát. A rendezvénynek szerves része volt a Csemadok megalakulásának 70. évfordulója alkalmából megszervezett járási ünnepség, melyen 26 Csemadok-tag vehette át Bárdos Gyula országos elnöktől a Csemadok Országos Elnöksége által odaitélt „Hűségért” emléklapot a Szövetségben kifejtett önzetlen tevékenységéért.

A területi választmány elnöke, Tóth Csilla a járásban működő 22 alapszervezetnek mondott köszönetet egy-egy emléklappal és Csank Tímea, a détéri alapszervezet elnöke által készített kerámi plakettel. Ünnepi beszédében az elnök méltatta a Rimaszombati járás „csemadokos“ tevékenységét: *„A jelen a múltban gyökerezik, a jövőt pedig a jelen építi – tartja egy bölcs mondás. Érvényes ez a Csemadok munkájára is. A gazdag múlt büszkeséggel tölt el és egyben kötelez is bennünket. Kötelez az elődeink által létrehozott és képviselt értékek megtartására és megerősítésére, több éves, sőt évtizedes hagyománnyal bíró rendezvényeink tovább életetésére, új törekvések megvalósítására... A rimaszombati Csemadok méltán dicsekedhet olyan egyéniségekkel, mint Csendes László Jászai Mari-díjas színész, az egri Gárdonyi Géza színház örökös tagja, Ádám Lajos tánctanár, aki a Gömör Néptáncegyüttes alapítója és vezetője volt hosszú éveken keresztül, vagy akár Léway Tibor tanár-karnagy, akit zenész legendaként ismertek Szlovákia szerte... Az*

elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának azt. Feltehetnénk tehát a kérdést, mi a mi dolgunk, feladatunk? Mit kell tennünk nemzeti kultúránk és vele együtt nemzetünk megmaradásáért? Ugyanaz a mi dolgunk, mint a szüleinké, nagyszüleinké, dédszüleinké volt – megélni azt mindennapjainkban a családban, az iskolában, a közösségben. Tekintsük évezredes kultúránkat olyan értéknek, melyet éltetni és megújítani erkölcsi kötelességünk. Ezt a feladatot senki sem végzi el helyettünk!” – zárta ünnepi beszédét Tóth Csilla.

Az ünnepi műsorban felléptek a Rimaszombati járás Csevadok-alapszervezetei mellett működő csoportok: a Blaha Lujza Vegyeskórus, az Almágyi Népdalkör, a Balogfalvi Fürtöcskék, a Gesztetei Barkó Menyecskék, a Détéri Asszonykórus, a nagybalogi Szivárvány Énekkar és az Új Gömör Néptáncegyüttes táncosai. A szervezők teret adtak a jövő generációjának is. Bemutakozott a Tompa Mihály Református Gimnázium éneklőcsoportja, valamint a Tompa Mihály Alapiskola két tehetséges tanulója: a „Hallottad-e hírért?” népdalverseny Arany-pacsirta-díjasa, Kovács Dorina Cynthia és Radics András a X. Ipolyi Arnold Népmesemondó Verseny aransávos helyezettje. Vendégként fellépett a pozsonyi Trio Impression zenei együttes – három tehetséges ifjú hölgy, akik előadásukkal elbűvölték a közönséget.

A színvonalas kultúrműsor után éjszakába nyúló zenés fogadáson szórakoztak a csemadokosok. *pe*

Az idei évben is Alsóbodokon tartotta első táborát a Csemadok Szenci Területi Választmánya. 2019. július 8-án a szokásos táborkezdéses szertartások után virágot vittünk Paulisz Boldizsár sírjára.

Az egy hét alatt Pap Boginak köszönhetően rengeteg új játékot tanultunk. Fesztettük egymás arcát, kezét, lábát, haját, és hogy teljes legyen az összhang, batikoltunk. A Nyitrán tett látogatásunk alkalmával megismerkedtünk Corgoň nagylábujjával, a vár kútjába aprópénzt dobtunk, közben kívántunk is valamit. Nagy öröm volt számomra, hogy azok a gyerekek, akik máris többször voltak, emlékeztek a vár történetére, így ők mondták azt el a kisebbeknek. Nyitrán meglátogattuk a Zsinagógát is, ahol egy érdekes előadást is hallhattunk az épületről és a Nyitra környéki zsidóság múltjáról és jelenéről. A nyitracsehi jurtában a helyi apródok íjász-bemutatóval kedveskedtek nekünk, és lehetőségünk nyílt az ősi magyar fegyverek kipróbálására is. Eljött hozzánk Vicus is, akivel drót-ékszereket és ajándéktárgyakat készítettünk. A kistapolcsányi bölényrezervátum sem maradhatott ki a programból. Amikor elérkezett az utolsó nap, mindenki kicsit szomorú volt, hogy vége, ami vigasztalt minket, hogy csak egy rövid időre kellett egymástól búcsút venni, mert augusztusban Élesmarton újra találkozunk.

PF

A Csemadok Vágfüzesi Alapszervezete 2019. június 29-én tartotta szervezetünk megalakulásának 70. évfordulóját. E szép ünnep alkalmából emléktáblát avattak, amely a nagyövedi Csomor László és fia Máté keze munkáját dicséri. Az emléktáblát Petheő Attila, a Csemadok Komáromi Területi Választmánya és Ruhás Terézia a helyi szervezet elnöke leplezte le. Az ünnepség során fellépett a Vadkert–Zsapka–Sipos trió, a dunaradványi Magok és a martosi nyugdíjasok. VL

VL

Július 8. és 13. között rendezte meg a Csevadok Nagykürtösi Területi Választmánya a Körtéfa nyári napközis tábort, amelynek harmadikban az ipolybalogi alapiskola adott otthont. A tábor – a Rákóczi-émlékéhez kapcsolódva – a nagyságos fejedelem korába röptette a táborozókat, akik a délelőtti foglalkozások során ezzel az időszakokkal ismerkedtek. A gyerekek Jakus Júlia művelődésszervező segítségével képet kaptak a kuruc korról, az akkori életmódról, a viseletről, a harcokról – különféle, a korhoz is kapcsolódó tárgyak készültek. Volt titkosírás, fokos- és zászlókészítés, kötélverés, hálókészítés, tarsolyvarrás, de kuruc táncdal elsajátítása is részét képezte a programnak.

A délutáni foglalkozások során a szécsényi Iglice Néptáncgyűttes művészeti vezetői, Oláh József és Oláhné Cserecsics Ivett irányításával moldvai táncokat és dalokat tanultak, melyeket Ipolyszécsénykén, az Űzen a múlt fesztivál keretében be is mutattak.

A tábor szervezői fontosnak tartják a hagyományok megőrzése mellett történelmünk megismertetését is, ezért egynapos kirándulásra vitték a gyerekeket, ezúttal Szécsénybe, az 1705-ös Rákóczi országgyűlés helyszínére. Idegenvezetőnk a város főépítésze, Őze János sokat mesélt a meglátogatott helyszínek történelméről. A szerda délutáni foglalkozásokat a kuruc rendek első magyarországi országgyűlésnek helyet adó Borjúpáston tartották meg. A tábor Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával valósult meg.

-ké-

A festői környezetű zalabai Malom kertben zajlott július 29-én a Szikince Fesztivál keretében megrendezett XI. Szikince Hagyományőrző Fesztivál. A helyi alapszervezet és a községi hivatal által szervezett rendezvényen fellépett: Szekeres Lilla, Balázs Vivien, a lekéri Borsika hagyományőrző csoport, a Deméndi Gyöngyszemek, Marosán Csaba színművész, az Echo Kapelle, Marthy, a Valami Swing, a Qualiton, a Hellagame, a Jump Rock Band és a nap fénypontjaként Vikidál Gyula.

DE

A Csevadok Ipolyszécsénykei Alapszervezete és a helyi önkormányzat július 3-án szervezte meg a hagyományos, Űzen a múlt elnevezésű falunapi rendezvénnyel egybekötött vidéki hagyományok megőrzésének napját.

A kultúrmműsorban a helyi ovisok és a Rózsaszirm asszonykórus mellett fellépett a bussai Melódia asszonykórus, az ipolybalogi Bukréta folklórcsoport, a kelenyei fiatalokból álló táncsoport, és a drégelypalánkiak. A Paramisi Társulat mesejátékot adott elő, fellépett a szécsényi Iglice Táncgyűttes is.

A Körtéfa kézműves- és néptánc tábor fiataljai mutatták be az egy hét során megszerzett tánc tudásukat, valamint kézműves-táborban készült művekből összeállított és egy fotódokumentációval kiegészített kiállítás is megtekinthető volt. A délután folyamán a kicsiket trambulin, ugrálóvár, test- és arcfestő, valamint kézműves-foglalkozás várta. Az esti program Paris Judit Énekstúdió műsorával indult, majd magyar nóták és operett részletek voltak hallhatók, melyet a Felvidéki Mulatós Hármass műsora követett. A rendezvényt a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. is támogatta.

-ké-

Július elején tartották meg a Csevadok Új Hajtás Kulturális Napokat Kalászon. Július 6-án a rendezvényen hagyományos ételeket főztek a helyiek. A délután folyamán a résztvevők asztalitenisz tornán vettek részt és meglátogatták a Kreatív Szociális Intézetet. Majd felléptek az intézet tanulói, valamint Őrbottyán, Nagycétény, Nitracsehi, Alsóbodok és Kalász hagyományőrzői. Este a Blesky és a Duo Melody adott koncertet. Július 7-én a Kulturális Napok ünnepi szentmisével folytatódott majd a résztvevők gyertyát gyújtottak a hősi halált halt katonák emlékművénél. Az érdeklődők megtekinthették a kalászi Községi Központ kiállításait is.

n

A Csemadok Kassa-környéki TV huszonkettedik alkalommal, 2019. július 8-14-e között rendezte meg Jászón a Mécs László Szabadegyetemet, amely 2015-ben vette fel a premontrei papköltő nevét.

A rendezvény jelmondata Wass Albert üzenete volt: „És leszen csillagfordulás megint...” A Szabadegyetem fővédnöke Petneházy Attila, a magyar-magyar kulturális kapcsolatokért felelős miniszteri biztos volt.

A tábor az anyanyelvi művelődést, a nemzeti önismeretet, a hagyományörzést és a családi jellegű műsorkínálatot helyezte előtérbe. Csaknem 70 gyerek vett részt a napközis nyári táborban és foglalkozásokon.

Az idei program elsősorban évfordulókhoz volt kötött: 70 éve alakult meg a Csemadok, 50 éve alakult meg a kassai Thália Színház, 100 éve halt meg a Felvidéken született Csontváry Kosztka Tivadar. Mindemellett az idei esztendő II. Rákóczi Ferenc-émlékév is.

Az ünnepélyes megnyitót követően a Vadkerti-Zsapka-Sipos trió adott koncertet. Volt irodalmi délután, barlanglátogatás, gyalogtúra a debrődi Szent László-forráshoz és növénytemplomhoz, filmvetítés, templomlátogatás és borkóstoló. Előadást tartott Pap Gábor, magyar irodalomtörténész, Papp Lajos, Széchenyi-díjas szívsebész, Turai G. Kamil, nyugalmazott főiskolai docens, vallásfilozófus, Nógrádi György, külpolitikai és biztonságpolitikai szakértő, Mihályi Molnár László, író, költő, publicista, Dunajszky Géza, publicista, amatőr helytörténész, Kiss András Endre (Endre atya), premontrei plébános, Zombori Ottó, csillagász, az Uránia Csillagda nyugalmazott igazgatója, tanár. Zenés, verses, irodalmi délutánt tartott a naszvadi Mécsvirág Irodalmi Kör Mécs László verseiből. Ima Magyarországért! címmel önálló műsort adott az apátsági templomban Meister Éva, erdélyi származású színművész, a Magyar Kultúra Lovagja. Templomi koncertet adott Mészáros János Elek, magánénekes, a

tábor szabadtéri színpadán koncertet adott az alsólánci retRock. A kassai Thália Színház 50 évvel ezelőtt megalakulásának körülményeit, kudarcait és sikereit mesélte el Gál Sándor költő, író a kassai Thália színház alapító tagja, Czajlik József, a színház igazgatója és Burák Jolán, színész, a színház egykori szervezője. Volt portréfilmvetítés Kollár Péterről, a színház egykori igazgatójáról, a Csemadok volt elnökéről, és Kövesdi Szabó Máriaőről, aki 1994-ben a színház vezető színművésze lett. A 70 évvel ezelőtt megalakult Csemadokról adott elő Csáky Pál, politikus, Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke, Köteles László, a Csemadok országos alelnöke, Görföl Jenő, a Csemadok országos főtájkára, Dunajszky Géza, helytörténész, Debrőd község szülötte.

A Szabadegyetem zárónapján a területi választmány a Hűség a szülőföldhöz, hűség a nemzethez, hűség az anyanyelvhez címmel területi ünnepi műsort szervezett a Kassa-környéki járásban a Csemadok megalakulása 70. évfordulója alkalmából. A találkozón a Szövetség, valamint a Bódva-völgye, a Kanyapta és a Hernád mente magyarok által lakott településeinek működő Csemadok alapszervezetek tevékenységének és sikereinek hét évtizedes kiértékelésére került sor, az ünnepségen adták át hetven csemadokosnak a Hűségért emléklapot.

Az ünnepi műsorban közreműködött a Rozmaring Hagyományörző Csoport Abaújszínáról, a Cserépszín Éneklőcsoport Makrancról, Berta Lucia Fanni, népdalénekes Abaújszínáról, Sztás Ida, operett- és népdalénekes Miglécnémetiből, Viszlai Tibor verséneklő és lánya Viszlai Anna Rozália versmondó, prózamondó és népmesemondó Szepsiből, Červený Éva, népdalénekes Ájból, Demko András népdalénekes, versmondó, prózamondó és népmesemondó Nagyidáról, Rezes Gyula, népdalénekes Szepsiből és Tóth István, Jászó község magyarországi testvértelepüléséről, Turáról. A területi ünnepi műsor a szöveg és a Magyar Himnusz közös elneklésével végződött.

ZI

Tizenkencedik alkalommal került megrendezésre az Ipoly Menti Művészeti Fesztivál Nógrádban, ezúttal Vilken. A fesztivál hagyományosan a halászléfőző versennyel indult, amin 7 csapat vett részt, az első helyet az ipolytarnóci csapat szerezte meg. A délutáni programok ünnepi szentmisével kezdődtek, majd a szabadtéri színpadon 160 résztvevővel a Palóc Gála műsorban járásunk népművészeti együttese léptek fel, vendégként a szécsényi Palóc Néptáncgyűttes és a Rimóci Rezesbenda szerepelt. Este a 3+2 együttes szórakoztatta a közönséget, táncmulatsággal ért véget az idei fesztivál, melynek fő szervezője a Csemadok Nógrádi Területi Választmánya és a Nógrádi Művelődési Központ mellett a Csemadok Vilkei Alapszervezete és Vilke község voltak. A rendezvényt támogatta a Nemzeti Kulturális Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Besztercebányai Megyei Önkormányzat és a KULTMINOR.

gk

Tizenötödik alkalommal szervezte meg a Csemadok Nógrádi TV a Palóc Népművészeti és Kézműves Tábor. A Rimakokaván július 28-a és augusztus 2-a között megtartott táborban 63 gyerek töltötte tanulással és szórakozással az időt, a népi hagyományokkal, mesterségekkel ismerkedhettek a résztvevők. A tábor ideje alatt a füleki Mese Figurák társulat játékos meséivel szórakoztatta a gyerekeket. A néptáncoktatók, Paluch Norbert és Paluchné Percze Piroska gömöri táncokat és dalokat tanított a táborozóknak, amit a zárónapon adtak elő. A kézműves műhelyekben mézeskalácsot sütöttek Varga Judittal. A fazekasműhely vezetője Fekete Virág Fanni volt. Karkötőket készítettek Tőre Évával, palóc mintás

pólót festettek Hajdók Hajnalkával, hímzést tanultak Neszméri Tündétől. A hét végére elkészült a kopjafa is Nagyferenc Katalinnak

köszönhetően, amelyet a tábor helyszínénél szolgáló Ipoly turistaház melletti területen állítottak fel.

t

A Csemadok Nagyfödémesi Alapszervezete július 2-a és 5-e között 14. alkalommal rendezte meg a Mátyusföldi Fesztivált, amely idén a Csemadok megalakulásának 70. évfordulója jegyében zajlott.

Július 2-án két kiállítás-megnyitójával vette kezdetét a fesztivál: Botlik Aladár, a község szülötte és díszpolgára gyűjteményét és „70 csodálatos év” címmel a Csemadok helyi szervezet hét évtizedének múltját láthatta a közönség. Utána Szomolai Tibor író Klán című könyvét mutatta be. A fesztivál második napján a Kálvária udvarán az idén a budapesti Ad Libitum kamaraegyüttes adott koncertet.

A harmadik napon került sor a Csemadok helyi alapszervezete megalakulásának 70. évfordulója alkalmából rendezett emlékünnepekre, amely szentmisével vette kezdetét. Utána a község főterén egy újabb kopjafát avattak, amely Manczal Ferenc helyi fafaragó alkotása. A koszorúzást követő ünnepi megemlékezésen Gógh Ferenc polgármester kitüntette az alapszervezetet és annak elnökét is. A jubiláló szervezetet köszöntötték a testvértelepülések képviselői, valamint a Csemadok országos tisztségviselői, Mézes Rudolf és Görföl Jenő. Az évforduló alkalmából a szervezet 8 tagja vehetett át járási szintű kitüntetést. Helyi szinten 25 emlék- és köszönőlap talált gazdára. Az emlékünnepek kultúrműsorában a felnőtt irodalmi színpad tagjai, a helyi Borsos Mihály Alapiskola diákjai, valamint a Dióhéj citerazenekar szerepelt.

A fesztivál utolsó napját a felhőtlen szórakozás jellemezte. Délután kézműves foglalkozással kezdődött a nap, amelyen a Szomolai házaspár jóvoltából csodálatos dolgokat alkottak a gyerekek.

Ezt követően a helyi mesemondók mutatkoztak be, köztük az országos versenyen aransávos minősítést elérő Csiba Márió is. Kedves fénypontja volt a délutánnak a helyi Meseország Óvoda és a Borsos Mihály Alapiskola kis néptáncosainak fellépése. Őket a királyrévi Fűrge Ujjak citerazenekar, majd a Jókai Hagymányörző Táncsoport követte. Az idei fesztivált a dunaszerdahelyi Rivalda Színház Szieszta című zenés, szórakoztató műsora zárta. **SZME**

KÖSD ÖSSZE, KI HOL LAKIK!

A megfejtést küldd el a csemadokelsőkezből@gmail.com e-mail címre a nyereményekért!

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke | **Főszerkesztő:** Neszméri Tünde | **Szerkesztők:** Bedi Kata, Görföl Jenő | **Szerzők:** Duba Ernő, Galcsík Károly, Kliment Éva, Nagy Anikó, Pongrácz Flóra, Povinszky Elvira, Szárazné Manczal Erzsébet, Takács András, Vass Laura, Zbrai Imre | **Kiadja:** Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok, 815 57 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. mája 10-12. www.csemfeszt.sk, www.csemadok-hu.eu | **Nyomda:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány